SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE ELEANOR SHARPSTON, predstavljeni 14. septembra 2010[1]

1. Sodišče je izdalo številne sodbe o tem, ali je nacionalno pravilo, ki nalaga tožečim strankam tujcem, naj v sodnih postopkih položijo varščino za plačilo stroškov (*cautio judicatum solvi*), v skladu s Pogodbo. Predmetna zadeva ni običajna, ker se nanaša na položaj državljana tretje države in zastavlja vprašanje, ali je v tem kontekstu *cautio judicatum solvi* ovira za prosti pretok blaga.

Pravni okvir

Pogodbe ES[2]

2. Prvi odstavek člena 12 ES določa: „Kjer se uporablja ta pogodba in brez poseganja v njene posebne določbe, je prepovedana vsakršna diskriminacija glede na državljanstvo.“

1 – Jezik izvirnika: angleščina.

2 – Ker se je postopek v glavni stvari začel pred začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe, navajam določbe Pogodbe, kot so veljale takrat. Določbe člena 12 ES je sedaj mogoče najti v členu 18 PDEU, določbe členov 28, 29 in 30 ES v členih 34, 35 in 36 PDEU ter določbe člena 229 ES v členu 52 PEU in členu 355 PDEU. Prav tako je treba upoštevati, da je bilo pred začetkom veljavnosti Amsterdamske pogodbe leta 1999 mogoče najti določbe členov 28, 29 in 30 ES, z nekaterimi spremembami, v členih 30, 34 in 36 Pogodbe ES in so s temi številkami navedeni v starejši sodni praksi. Sklicevanje na Skupnost v starejši sodni praksi in zakonodaji je očitno treba razumeti kot sklicevanje na Evropsko unijo v sedanjem kontekstu.

3. Člen 28 ES določa: „Med državami članicami so prepovedane količinske omejitve pri uvozu in vsi ukrepi z enakim učinkom."

4. Člen 29 ES določa: „Količinske omejitve pri izvozu in vsi ukrepi z enakim učinkom so med državami članicami prepovedani."

5. Člen 30 ES določa: „Določbe členov 28 in 29 ne izključujejo prepovedi ali omejitev pri uvozu, izvozu ali blagu v tranzitu, če so utemeljene z javno moralo, javnim redom ali javno varnostjo, varovanjem zdravja in življenja ljudi, živali ali rastlin, varstvom nacionalnih bogastev z umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednostjo ali varstvom industrijske in poslovne lastnine. Vendar te prepovedi ali omejitve ne smejo biti sredstvo za samovoljno diskriminacijo ali prikrito omejevanje trgovine med državami članicami."

6. Monako ni na seznamu iz člena 299 ES kot eno od ozemelj, na katerem se uporablja Pogodba. Poleg tega, drugače kot z (na primer) Republiko San Marino [3], z Monakom ni sklenjen poseben mednarodni sporazum, ki bi urejal trgovinske odnose z Evropsko unijo.

Carinski zakonik Skupnosti

7. Člen 3(2)(b) Uredbe št. 2913/92 [4] določa: „Naslednja ozemlja, ki ležijo zunaj ozemlja držav članic, se ob upoštevanju zanje veljavnih konvencij in pogodb štejejo za del carinskega območja Skupnosti: […] (b) Francija[:] Ozemlje Kneževine Monako, kot je opredeljeno v carinski konvenciji, podpisani v Parizu 18. maja 1963."

3 – Glej Sporazum o sodelovanju in carinski uniji med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Republiko San Marino z dne 16. decembra 1991 (UL 2002, L 84, str. 43).

4 – Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1), ki ga je sedaj nadomestil člen 3(2) Uredbe (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik, UL L 145, str. 1). Monako je del carinske unije Evropske skupnosti vsaj od leta 1968, ko je člen 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 1496/68 z dne 27. septembra 1968 o opredelitvi carinskega območja Skupnosti (UL, 283, str. 1) določil, da je treba določena območja (vključno z Monakom), ki so zunaj ozemlja Skupnosti, vendar so navedena v prilogi k Uredbi, šteti ko del carinskega območja Evropske skupnosti.

Upoštevna nacionalna zakonodaja

8. V skladu s členom 851 Gerechtelijk Wetboek (belgijski sodni zakonik) mora tuji državljan, ki sproži postopek ali v njem nastopa kot intervenient, na predlog belgijske tožene stranke položiti varščino za plačilo stroškov postopka in odškodnine, ki izhajajo iz postopka in so mu lahko naloženi v plačilo, razen kadar gre za državljane držav, s katerimi so sklenjeni dvostranski dogovori, ki njihove državljane oproščajo te obveznosti.

Dejansko stanje, postopek in vprašanja za predhodno odločanje

9. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, Francesco Guarnieri & Cie (v nadaljevanju: družba Guarnieri), je družba z omejeno odgovornostjo, ki je ustanovljena po monaškem pravu in ima registriran sedež v Monaku. Tožena stranka, družba Vandevelde Eddy VOF (v nadaljevanju: družba Vandevelde), ima registriran sedež v Belgiji.

10. Tretja stranka, družba Fourcroy NV, je pri družbi Vandevelde naročila 21.000 kozarcev in 100.000 čajnih svečk z opremo v povezavi s promocijsko kampanjo za prodajo steklenic pijače „Mandarine Napoléon“. Družba Vandevelde je čajne svečke in kozarce naročila pri družbi Guarnieri.

11. Družba Vandevelde je po prejetju blaga zavrnila plačilo družbi Guarnieri z zatrjevanjem, da je bila dobava prepozna, da so bile plastične embalaže pri 3000 proizvodih poškodovane in da je bilo 65 % kozarcev zlomljenih, da so bili tisti predmeti, ki niso bili dotaknjeni, zelo umazani in da so bile promocijske nalepke, ki naj bi bile nalepljene na kozarce, nameščene na napačno stran.

12. Družba Guarnieri je zato sprožila postopek pred Rechtbank van Koophandel te Brussel (bruseljsko gospodarsko sodišče), v katerem je zahtevala plačilo zneskov 51.034,98 USD in 16.345,27 EUR za poravnavo neplačanih računov za dobavljeno blago skupaj z zamudnimi obrestmi. Družba Vandevelde je vložila nasprotno tožbo za odškodnino v višini 31.530,38 EUR in zakonite obresti v povezavi z blagom in škodo za izgubljeni dobiček v višini 60.000 EUR skupaj z zakonitimi obrestmi.

13. Družba Vandevelde je nato na podlagi člena 851 belgijskega sodnega zakonika vložila zahtevo za izdajo sklepa, s katerim naj se družbi Guarnieri naloži položitev varščine za stroške v znesku 2500 EUR.

14. Družba Guarnieri zatrjuje, da bi bil sklep, s katerim bi ji bila naložena položitev varščine

za stroške, v nasprotju z načelom prepovedi diskriminacije ter s členi 28, 29 in 30 ES. Družba Guarnieri zatrjuje, da čeprav ima sedež v Monaku, uživa ugodnosti, ki izhajajo iz določb Pogodbe o prostem pretoku blaga.

Presoja

Uvodne ugotovitve

15. Predložitveno sodišče navaja, da so določbe Pogodbe v zvezi s prostim pretokom blaga neposredno uporabljive, in je Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali členi 28, 29 in 30 ES nasprotujejo temu, da bi morala tožeča stranka z monaškim državljanstvom, ki v Belgiji vloži zahtevek za plačilo računov za dobavo steklenih kozarčkov in čajnih svečk z opremo, na zahtevo tožene stranke z belgijskim državljanstvom položiti varščino za plačilo stroškov postopka in odškodnine, plačilo katerih ji bo morda naloženo?“

16. Pisna stališča sta predložili belgijska vlada in Komisija. Obravnava ni bila zahtevana niti ni bila izvedena.

Izvor blaga

17. Ni sporno, da je družba Guarnieri monaškega izvora in je torej subjekt tretje države. Vendar predlog za sprejetje predhodne odločbe ali nacionalni sodni spis ne vsebujeta informacije glede izvora spornega blaga. Izvor blaga je najpomembnejši za presojo materialno pravnih vprašanj v sporu pred nacionalnim sodiščem.

18. Glede izvora je več mogočih scenarijev. Mogoče je, da je bilo blago proizvedeno v Monaku ali (mogoče verjetneje) da je bilo uvoženo v Monako iz tretje države, kot je Tajvan, in nato poslano iz Monaka v Belgijo. Druga možnost je, da je blago prišlo v Belgijo iz druge države članice: na primer, proizvedeno je bilo na Nizozemskem ali uvoženo na Nizozemsko iz tretje države in nato izvoženo

od tam v Belgijo.[5] Nazadnje, mogoče je bilo blago proizvedeno v Belgiji ali uvoženo neposredno v Belgijo iz tretje države.

19. Izvor blaga je dejansko vprašanje, o katerem mora odločiti nacionalno sodišče. Vendar se bo pravna analiza vprašanja, ki ga je predložilo predložitveno sodišče, razlikovala glede na to, kako bo odgovorjeno na to temeljno vprašanje.

Blago z izvorom iz Monaka

20. Če blago izvira iz Monaka, ki ni ozemlje, na katerem se v skladu s členom 299 ES uporablja Pogodba, je predhodno vprašanje, ali se člena 28 in 30 ES uporabljata za sporno dejansko stanje v postopku v glavni stvari.

21. Sodbe Sodišča, v kateri bi bilo odločeno o tem, ali blago monaškega izvora uživa ugodnosti, ki izhajajo iz določb Pogodbe o prostem pretoku, ni. Vendar je generalni pravobranilec Fennelly to vprašanje obravnaval v sklepnih predlogih v zadevi Estée Lauder.[6] V tej zadevi je bil izdelek (kozmetika) proizveden v Monaku in od tam distribuiran po vsej Evropi. Vprašanje pred Sodiščem je bilo, ali takratna člena 30 in 36 Pogodbe ES in/ali člen 6(3) Direktive o kozmetičnih izdelkih[7] nasprotujejo uporabi nacionalne zakonodaje o nelojalni konkurenci, ki je dopuščala prepoved uvoza in distribucije kozmetičnega proizvoda, ki je bil zakonito proizveden ali distribuiran v državi članici EU, ker bi lahko bili potrošniki zaradi njegovega imena zavedeni, da ima trajen učinek.

22. Generalni pravobranilec Fennelly je priznal, da je Monako res tretja država, vendar je menil, da „[…] ker na trgovino med Monakom in Skupnostjo ni mogoče naložiti carin ali dajatev z enakim učinkom, se na prvi pogled zdi, da je treba blago, ki izvira od tam in je neposredno izvoženo v drugo državo članico, obravnavati kot blago, ki izvira iz Skupnosti“.[8] Po preučitvi, ali neobstoj

5 – V sodbi z dne 15. decembra 1976 v zadevi Donckerwolcke in Schou (41/76, Recueil, str. 1921, točke od 14 do 18) je bilo ugotovljeno, da so proizvodi v „prostem pretoku“ v Skupnosti tisti proizvodi, ki prihajajo iz tretjih držav in so bili uvoženi v eno od držav članic v skladu s Pogodbo. Taki proizvodi so bili zagotovo in popolnoma izenačeni s proizvodi, ki izvirajo iz držav članic. Tako se je člen 30 Pogodbe ES uporabil brez razlike za proizvode, ki so izvirali iz Skupnosti, in za tiste, ki so bili dani v prosti pretok v katerikoli državi članici, ne glede na dejanski izvor proizvodov.

6 – Sodba z dne 13. januarja 2000 (C-220/98, Recueil, str. I-117), točke od 12 do 14 sklepnih predlogov.

7 – Direktiva Sveta št. 76/768/EGS z dne 27. julija 1976 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kozmetičnimi izdelki (UL L 262, str. 169).

8 – Zgoraj v opombi 6 navedeni sklepni predlogi Estée Lauder, točka 12.

celovitega sistema, ki bi urejal trgovinske odnose med Monakom in Skupnostjo, spodkopava to stališče, je generalni pravobranilec Fennelly predlagal: „Verjamem, da dejstvo, da je Monako del carinskega območja Skupnosti, upravičuje obravnavo blaga, ki izvira iz Monaka, kot da se zanj uporabljajo določbe o prostem pretoku.“ [9]

23. V sodbi Estée Lauder je Sodišče sprejelo odločitev iz drugih razlogov in zato ni obravnavalo tega vprašanja. Kljub temu s spoštovanjem podpiram pristop generalnega pravobranilca Fennellyja in se strinjam z njegovim stališčem, da bi se morale za blago monaškega izvora, skupaj z blagom, uvoženim v Monako iz tretje države in tam danim v prosti pretok, [10] uporabljati določbe Pogodbe o prostem pretoku.

Blago, ki izvira iz druge države članice

24. Če nacionalno sodišče ugotovi, da blago izvira iz države članice, se bodo določbe členov od 28 ES do 30 ES seveda uporabljale. Za blago, uvoženo iz tretje države v drugo državo članico in tam dano v prosti pretok, bi se prav tako uporabljale te določbe.

Blago, ki izvira iz Belgije

25. V nasprotju z domnevama, ki sta opisani zgoraj, če blago izvira iz Belgije (ali je bilo uvoženo neposredno v Belgijo iz tretje države in prvič dano v prosti pretok znotraj Evropske unije v Belgiji), določbe Pogodbe o prostem pretoku blaga po mojem mnenju niso upoštevne.

26. Drži, da je Sodišče v sodbah Pistre [11] in Guimont [12] ugotovilo, da so predložitvene odločbe iz postopkov, v katerih so proizvodi in stranke iz samo ene države članice, dopustne in je v nadaljevanju odločilo o razlagi tedanjega člena 30 Pogodbe ES. Vendar sta se obe zadevi nanašali na nacionalne ukrepe, ki bi lahko, vsaj potencialno, očitno učinkovali na prosti pretok blaga.

9 – Zgoraj v opombi 6 navedeni sklepni predlogi Estée Lauder, točka 14.

10 – To logično izhaja iz sodbe Donckerwolcke, navedene zgoraj v opombi 5: tako blago bi, hipotetično, bilo ustrezno uvoženo v carinsko območje Skupnosti in bi bilo zagotovo in popolnoma izenačeno z blagom monaškega izvora.

11 – Sodba z dne 7. maja 1997 (od C-321/94 do C-324/94, Recueil, str. I-2343).

12 – Sodba z dne 5. decembra 2000 (C-448/98, Recueil, str. I-10663).

27. V sodbi Pistre je francoska zakonodaja prepovedala uporabo označbe „gora“ ali „Monts des Lacaune“ na ovitku proizvodov iz kuhanega mesa brez predhodne odobritve pristojnih upravnih organov (taka odobritev glede uporabe označb je bila rezervirana za gorska območja). Tožene stranke v tej zadevi so bili francoski državljani, ki jim je bilo prepovedano proizvajati in oglaševati proizvode iz kuhanega mesa v Franciji. Sodišče je odločilo, da glede takratnega člena 30 Pogodbe ES ni mogoče šteti, da se ne uporablja le zato, ker je celotno dejansko stanje določenega primera pred nacionalnim sodiščem omejeno na eno državo članico. V takem položaju ima lahko uporaba nacionalnega ukrepa učinke na prosti pretok blaga med državami članicami, zlasti kadar sporni ukrep olajšuje oglaševanje blaga domačega izvora na škodo uvoženega blaga. [13] Sodišče je v nadaljevanju navedlo, da izpodbijani nacionalni ukrep neposredno diskriminira uvožene proizvode (ker se je načeloma označba lahko uporabljala le za blago, proizvedeno v Franciji), in ugotovilo, da tega ni mogoče upravičiti. [14]

28. V sodbi Guimont so nacionalna pravila o embalažah predvidevala sankcije za označbo doma proizvedenega sira kot „Emmenthal“, ker je bil, kljub skladnosti s tam določeno specifikacijo v drugih vidikih, [15] brez skorje. Izpodbijano nacionalno pravilo se je uporabljalo brez razlikovanja za uvožene in domače proizvode. Sodišče je odločilo, da je predložitvena odločba dopustna, ker „bi odgovor lahko koristil [nacionalnemu sodišču], če bi njegovo nacionalno pravo v primeru, kakršen je obravnavani, določalo, da morajo biti domačemu proizvajalcu omogočene enake pravice, kot bi jih imel v enakem položaju proizvajalec iz druge države članice na podlagi prava Skupnosti“ [16]. Kljub temu je Sodišče v nadaljevanju previdno odgovorilo na predloženo vprašanje le glede učinka izpodbijanega pravila na uvoženo blago z ugotovitvijo, da je tedanji člen 30 Pogodbe ES v tem pogledu nasprotoval nacionalni zakonodaji. [17]

29. Nasprotno, v predmetni zadevi Sodišče obravnava pravilo (*cautio judicatum solvi*), ki spada med pravila civilnega postopka v državi članici. Izpodbijani ukrep neposredno ne zadeva oglaševanja blaga. [18] Njegov diskriminatorni učinek temelji na državljanstvu tožeče

13 – Zgoraj v opombi 11 navedena sodba Pistre, točki 44 in 45.

14 – Zgoraj v opombi 11 navedena sodba Pistre, točke od 49 do 54.

15 – Upoštevna zakonodaja opisuje sir Emmenthal tako: „Trdi sir, proizveden z zorenjem, s tlačenjem in soljenjem na površju ali v solnici; barve med slonokoščeno in bledo rumeno, z luknjami v obsegu med češnjo in orehom; s trdo, suho skorjo, barve med zlato rumeno in svetlo rjavo.“

16 – Zgoraj v opombi 12 navedena sodba Guimont, točka 23.

17 – Zgoraj v opombi 12 navedena sodba Guimont, točke od 25 do 35.

18 – To analizo bom podrobneje razvila pozneje pri presoji, ali je izpodbijano pravilo ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev (glej točko 43 in naslednje).

stranke in ne na izvoru blaga. Uporablja se brez razlikovanja za uvožene in domače proizvode. Upoštevajoč negotovost glede dejanskega izvora blaga je jasno, da mora Sodišče dati odgovor nacionalnemu sodišču; obenem pa je tudi očitno, da se določbe Pogodbe o prostem pretoku blaga ne uporabijo, če je blago, ki je jedro spora pred nacionalnim sodiščem, belgijskega izvora.

30. V preostalem delu teh sklepnih predlogov bom nadaljeval ob domnevi, da je bilo blago, o katerem poteka spor v postopku v glavni stvari, zakonito dano na trg EU, vendar pa mora nacionalno sodišče ugotoviti njihov izvor, preden lahko odloči o izidu postopka.

Uporabljivost člena 29 ES

31. Drugo predhodno vprašanje je, ali je člen 29 ES (ki prepoveduje količinske omejitve pri izvozu) upošteven za predmetno zadevo. Komisija in belgijska vlada navajata, da bi moralo Sodišče svojo analizo omejiti na člena 28 in 30 ES.

32. Načeloma, če je blago, ki je predmete spora, v prostem pretoku v eni državi članici in je pozneje prešlo ali je namenjeno prestopu meje druge države članice, ne vidim razloga, zakaj se – odvisno od določb pogodbenega sporazuma, ki so podlaga za spor – člen 29 ES ne bi upošteval. Nazadnje je izvoz iz države članice A v državo članico B le nasprotje uvoza v državo članico B iz države članice A.

33. Ob navedenem je iz dejanskega stanja v predmetni zadevi jasno, da nacionalno sodišče odloča o sporu, ki zadeva blago, ki je v isti državi članici (Belgiji) kot sodišče, ki je začelo postopek. Če je blago prešlo kakršnokoli mejo, je upoštevno dejanje uvoz v Belgijo in ne izvoz iz nje. Tako bom v nadaljevanju izhajala iz tega, da sta za izid nacionalnega postopka pomembna le člena 28 in 30 ES.

Materialno pravo

34. Ustaljena sodna praksa Sodišča potrjuje, da se za nacionalno zakonodajo, ki nalaga *cautio judicatum solvi,* uporablja Pogodba.[19] Vendar je do zdaj sodna praksa Sodišča

19 – Sodbe z dne 1. julija 1993 v zadevi Hubbard (C-20/92, Recueil, str. I-3777, opravljanje storitev); z dne 26. septembra 1996 v zadevi Data Delecta in Forsberg (C-43/95, Recueil, str. I-4661, dobava blaga); z dne 20. marca 1997 v zadevi Hayes (C-323/95, Recueil, str. I-1711, dobava blaga) in z dne 2. oktobra 1997 v zadevi Saldanha in MTS (C-122/96, Recueil, str. I-5325, pravo družb – varstvo interesov delničarjev).

zadevala tožeče stranke v postopkih v glavni stvari, ki so državljanke države članice, in ne tožečih strank, ki so državljanke tretje države.

35. Tako se je, na primer, sodba Data Delecta nanašala na družbo s sedežem v Angliji, ki je morala položiti varščino za plačilo stroškov v postopku za plačilo za dobavljeno blago, ki ga je sprožila na Švedskem proti švedskemu podjetju. Sodišče je ugotovilo: „S prepovedjo ‚vsakršne diskriminacije glede na državljanstvo' [člen 12 ES] v državah članicah zahteva popolno enakost obravnavanja oseb v položaju s področja prava Skupnosti in državljanov zadevne države članice." Tako je bilo ugotovljeno, da je švedski predpis, po katerem je bilo tujim državljanom mogoče naložiti, naj položijo varščino za stroške postopka, neposredno diskriminatoren glede na državljanstvo. [20]

36. Menim, da iz sodbe Data Delecta in podobnih zadev izhajata dve dejstvi. Prvič, *cautio judicatum solvi* ni v skladu s členom 12 ES, kadar razlikuje med osebami pred nacionalnim sodiščem, ki so „v položaju s področja prava Skupnosti" glede na državljanstvo, na škodo nedržavljana. Drugič, tako pravilo posega v pravico tožeče stranke do uživanja temeljnih svoboščin, ki jih zagotavlja Pogodba, saj je možnost (kadar je to nujno) uveljavljanja zahtevka v postopku pred pristojnim sodiščem pomemben del izvrševanja teh pravic. [21]

37. Opozarjam, da nacionalno sodišče ni izrecno zastavilo vprašanja razlage člena 12 ES. Menim, da je kljub temu pomembno za določitev izida v predmetni zadevi.

38. Ali za sklicevanje na sodno prakso Sodišča glede *cautio judicatum solvi* zadošča, da se za *blago*, ki je predmet postopka v glavni stvari, uporabljajo določbe Pogodbe o prostem pretoku? Ali pa mora biti tudi *tožeča*

20 – Zgoraj v opombi 19 navedena sodba Data Delecta, točka 16.

21 – V tej zvezi glej sklepne predloge generalnega pravobranilca La Pergola v zadevi Hayes, navedeni zgoraj v opombi 19, točke od 7 do 9.

stranka v tem postopku državljan EU ali družba s sedežem na ozemlju Unije?

39. Sodišče je v sodbi Vatsouras pred kratkim odločilo, da morata biti za uporabo člena 12 ES izpolnjena dva pogoja: „Ta določba [člen 12 ES] se nanaša na položaje s področja prava Skupnosti, v katerih se državljan države članice diskriminatorno obravnava glede na državljane druge države članice le na podlagi svojega državljanstva, ter se ne uporablja v primerih morebitnega različnega obravnavanja med državljani držav članic in državljani tretjih držav." [22]

40. Menim, da je treba formulo iz sodne prakse Sodišča v zvezi *cautio judicatum solvi*, ki se nanaša na „osebe v položajih s področja prava Skupnosti", razlagati ob upoštevanju sodbe Sodišča v zadevi Vatsouras. Tako bo morala tožeča stranka v postopku v glavni stvari izpolniti dva pogoja: prvič, da se za obravnavani položaj uporablja pravo EU, ter drugič, da je tožeča stranka državljanka države članice in je bila diskriminatorno obravnavana.

41. Ker je družba Guarnieri monaška družba, bi iz tega sledilo, da se ne more sklicevati na člen 12 ES.

42. Strogo rečeno, bi moralo to zadoščati za končanje zadeve. Vendar če bo Sodišče menilo, da državljanstvo tožeče stranke ni pomembno za uporabo člena 12 ES in/ali bi želelo podrobneje preučiti zadevo na podlagi členov od 28 do 30 ES, bom na kratko obravnaval, kako bi se lahko uporabile določbe o prostem pretoku blaga.

43. Ali je *cautio judicatum solvi* ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev v smislu člena 28 ES?

22 – Sodba z dne 4. junija 2009 v združenih zadevah Vatsouras (C-22/08 in C-23/08, Recueil, str. I-4585, točki 51 in 52).

44. Od sodbe Dassonville dalje je ustaljena sodna praksa, da „[so] vsi trgovinski predpisi držav članic, ki lahko neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno ovirajo trgovino znotraj Skupnosti, ukrepi z enakim učinkom količinske omejitve“. [23]

45. Člen 851 belgijskega sodnega zakonika razlikuje med belgijskimi državljani in državljani drugih držav glede na državljanstvo. Državljanom drugih držav nalaga položitev varščine za stroške, kadar med državo njihovega državljanstva in Belgijo ni sklenjen vzajemni sporazum. Vendar menim, da to ni ukrep z enakim učinkom v smislu člena 28 ES.

46. Pravilo *cautio judicatum solvi* ni trgovinski predpis. Nanaša se na državljanstvo pravdne stranke in ne na izvor blaga, njegov namen pa ni urejanje trgovine. Niti ni pogoj, ki je neposredno povezan z dobavo blaga na enak način, kot je pravila o embalažah ali ovitkih mogoče uporabiti za diskriminacijo tujega uvoza in s tem za oviranje prostega pretoka. Gre za pravilo civilnega postopka. Njegova uporaba je odvisna od dveh dejanj. Prvič, po sklenitvi pogodbe (v predmetni zadevi za prodajo blaga) mora priti do spora, ki vodi v pravdo pred belgijskimi sodišči. Drugič, vsaka taka tožba mora zadevati belgijskega državljana kot toženo stranko, ki se odloči za uporabo člena 851 belgijskega sodnega zakonika.

47. Menim, da je torej uporaba člena 851 belgijskega sodnega zakonika preveč negotova in posredna, da bi pomenila oviro za prosti pretok blaga v smislu člena 28 ES. [24]

23 – Sodba z dne 11. julija 1974 (8/74, Recueil, str. 837, točka 5). Za primere zadev, v katerih je Sodišče ugotovilo, da so administrativne formalnosti ukrep z enakim učinkom v smislu člena 28 ES, glej sodbi z dne 17. junija 1987 v zadevi Komisija proti Italiji (154/85, Recueil, str. 2717, točke od 8 do 12), ki se nanaša na zahteve v zvezi z vzporednim uvozom vozil, in z dne 15. marca 2007 v zadevi Komisija proti Finski (C-54/05, ZOdl., str. I-2473, točki 38 in 39) glede sistema dovoljenja za prevoz, ki se uporablja le za uvožena vozila.

24 – Glej v tem smislu sodbe z dne 7. marca 1990 v zadevi Krantz (C-69/88, Recueil, str. I-583, točki 11 in 12); z dne 24. januarja 1991 v zadevi Alsthom Atlantique (C-339/89, Recueil, str. I-107, točki 14 in 15); z dne 13. oktobra 1993 v zadevi CMC Motorradcenter (C-93/92, Recueil, str. I-5009, točke od 10 do 13) in z dne 22. junija 1999 v zadevi ED (C-412/97, Recueil, str. I-3845, točki 11 in 12).

48. Če se Sodišče ne strinja s tem stališčem in meni, da je *cautio judicatum solvi* ukrep z enakim učinkom v smislu člena 28 ES, bo treba presoditi, ali je utemeljen z enim od razlogov splošnega interesa, naštetih v členu 30 ES. Ker izpodbijano nacionalno pravilo v zvezi z *blagom*, ki je predmet spora, ne diskriminira med uvoženimi in domačimi proizvodi, bi bila utemeljitev mogoča tudi s sklicevanjem na eno od nujnih zahtev, oblikovanih v sodni praksi Sodišča [25] (če bi Sodišče menilo, da se lahko tožeča stranka, ki je državljanka tretje države, sklicuje na člen 12 ES, [26] bi bilo mogoče izpodbijano pravilo – ki je očitno diskriminatorno glede na državljanstvo – utemeljiti le na podlagi člena 30 ES in ne na podlagi sodne prakse v zvezi z nujnimi zahtevami).

49. Belgija zatrjuje, da je cilj člena 851 sodnega zakonika zagotoviti pravno varnost – jamčiti ustrezno izvršitev sodb pri belgijskih sodiščih. Namen določbe je zagotoviti, da se tuji državljani, za katere ne velja vzajemni sporazum, ne izognejo plačilu odškodnine in obresti, kadar jim to naložijo belgijska sodišča. Cilj je torej, da so tuji državljani postavljeni v podoben položaj kot belgijski državljani, ki so, seveda, popolnoma podvrženi izvršilni pristojnosti njihovih nacionalnih sodišč.

50. Čeprav sem pripravljena sprejeti, da je načeloma mogoče šteti, da pravilo nacionalnega procesnega prava, ki ureja položitev varščine za stroške postopka, sledi cilju, ki je v javnem interesu – ali kot izjema v javnem interesu iz člena 30 ES ali kot obvezna zahteva iz sodbe Cassis de Dijon –, ne predložitvena odločba ne pisna stališča, ki jih je preložila Belgija, ne vsebujejo dovolj gradiva, ki bi Sodišču omogočilo nadaljnjo presojo. Tako menim, da je odločitev, ali je *cautio judicatum solvi* upravičena, stvar nacionalnega sodišča. Pri presoji tega vprašanja bo moralo nacionalno sodišče presoditi, ali je pravilo najmanj omejevalno sredstvo za doseganje želenega cilja in ali je sorazmerno. [27]

25 – Sodba z dne 20. februarja 1979 v zadevi Rewe-Zentral (imenovana „Cassis de Dijon“, 120/78, Recueil, str. 649, točka 8).

26 – Glej točko 42 zgoraj.

27 – Glej na primer zgoraj v opombi 23 navedeno sodbo Komisija proti Finski, točka 38.

Predlog

51. Glede na zgoraj navedeno menim, da bi moralo Sodišče na vprašanja, ki jih je predložilo Rechtbank van Koophandel te Brussel, odgovoriti tako:

Člen 28 ES ne nasprotuje temu, da bi morala tožeča stranka z monaškim državljanstvom, ki v Belgiji vloži zahtevek za plačilo računov za dobavo blaga, na zahtevo tožene stranke z belgijskim državljanstvom položiti varščino za plačilo stroškov postopka in odškodnine, plačilo katerih ji bo morda naloženo v tem postopku.